

Stopp institusjonaliseringen!

Vedtatt av SVs landsstyre 27. mars 2022.

I et rettferdig og demokratisk samfunn har alle like muligheter og rettigheter til å leve frie og selvstendige liv. Å bygge et samfunn for alle handler om likestilling og menneskerettigheter. Kampen mot institusjonalisering har vært en av de viktigste likestillingskampene for funksjonshemmede. Funksjonshemmede skal bo og leve på lik linje med andre.

Ny forskning fra NTNU Samfunnsforskning viser at bosituasjonen for personer med utviklingshemming skiller seg vesentlig fra andres bosituasjon. Omtrent 25 % av alle personer med utviklingshemming eier egen bolig, mens det for befolkningen ellers er en prosentandel på 80 som eier selv. For personer med utviklingshemming som mottar helse- og omsorgstjenester er eierandelen enda lavere. Samme forskning viser at bofelleskapenes størrelse har økt. Mens en tidligere hadde en øvre grense på 4-5 har snittet på antall beboere i bofelleskap opprettet de siste årene økt til 9.

Samtidig som bofelleskapene øker i størrelse har flere saker i media det siste året vist at det planlegges og bygges store avlastningsboliger for barn og unge med funksjonshemming. Kommuner samler boligavlastning i en enhet, noe som innebærer at svært mange barn med ulike behov samles på samme sted. Dette står i sterk kontrast til barn i barneverninstitusjoner der det er maksimalt 10 barn i hver institusjon, ofte mindre. Barn forskjellsbehandles.

Lokale politikere blir for ofte presentert for alternativer som ikke bygger på moderne forståelse av funksjonshemming og som bryter med funksjonsevnekonvensjonen CRPD (FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne). Argumentene for å bygge stort kan høres forlokkende ut med større fagmiljø, moderne bygninger og mindre ensomhet. Funksjonshemmede får valget mellom gamle utslitte bygg eller store nye eller nyoppussede enheter. Det er ikke et reelt valg.

Forskerne fra NTNU Samfunnsforskning slår fast at argumentene kommunene bruker for å bygge større enheter ikke har rot i virkeligheten.

SV slår fast i vårt program at også personer med funksjonshemming skal kunne bestemme selv hvor og med hvem de vil bo og at vi vil stoppe institusjonalisering og bygging av store samlokaliserte boligtilbud. Dette krever handling.

SV vil at

- Det skal utarbeides en nasjonal plan for hvordan en skal sikre at personer med funksjonshemming selv skal velge hvor og med hvem en skal bo. Folk som mottar tjenester, skal ikke måtte bo på spesielle måter.
- Eierlinjen skal styrkes gjennom blant annet husbankens virkemidler
- Det må komme tydelige nasjonale føringer for størrelse på bofelleskap og avlastningsboliger
- Opplæring i CRPD må styrkes